
Nederland News

2 December 2010

Nederlands pensioenstelsel op een kruispunt

Wat vrijwel niemand tot voor kort voor mogelijk had gehouden, is gebeurd. Binnen het 'beste pensioenstelsel ter wereld' moeten verschillende pensioenfondsen nu echt rechten gaan korten.

Terwijl indexatie al bij vrijwel geen pensioenfonds in Nederland meer aan de orde is, moeten tenminste zes fondsen de pensioenrechten en -uitkeringen per 1 januari tot 9% gaan verlagen om weer op een reëel herstelpad te komen. Eén fonds zag zijn dekkingsgraad zelfs teruglopen tot 80,5%, ver onder de vereiste dekking van 105% en vrijwel uit het zicht van de voorgeschreven financiële buffer van 130%.

De beroerde situatie van veel van de 554 pensioenfondsen die ons land nog telt, komt vooral door de sterk gedaalde swaprente, die moet worden gebruikt voor het berekenen van de verplichtingen. De daardoor veroorzaakte daling van de dekkingsgraad is versterkt door de gestegen levensverwachting. Die dwingt de pensioenfondsen om nog eens zo'n 7% aan hun verplichtingen toe te voegen.

De zes pensioenfondsen die per 1 januari gaan afstempelen, stonden op de 'kortingslijst' van minister Donner. Ze waren daarop beland vanwege een te traag herstel en het feit dat ze zelf al een kortingsoptie hadden opgenomen hun herstelplan.

Tenminste vijf van de veertien fondsen op de lijst hebben toezichthouder DNB ervan kunnen overtuigen dat hun herstel zo voorspoedig liep dat een vervroegde korting niet nodig is. Anderen konden aan rechtenverlaging ontsnappen dankzij een bijdrage van de werkgever, overigens onder de voorwaarde dat ze hun pensioenen bij een verzekeraar onderbrengen.

Veel fondsen lijken buitengewoon hun best te hebben gedaan om een dreigende vroege korting te verkleinen of helemaal te vermijden. Dat in de veronderstelling dat een stijgende lange rente en een beter beleggingsklimaat hun positie snel kunnen doen verbeteren.

De wens lijkt hierbij de vader van de gedachte. De lange rente zou wel eens lang laag kunnen blijven, zeggen niet alleen DNB en mede-toezichthouder AFM, maar ook diverse andere financiële deskundigen. En de stijgende levensverwachting is ook een blijvend verschijnsel. De kans is daarom groot dat opgeschoven financiële problemen straks alleen maar groter zijn, en dan nog moeilijker zijn om op te lossen.

Volgend jaar wordt cruciaal, omdat dan alle 340 herstelplannen beoordeeld moeten worden op hun voortgang. Achterblijvers wacht een kortingsmoment op 1 april 2012. Omdat de gemiddelde dekkingsgraad van de Nederlandse fondsen nu rond de 100% ligt en nogal wat fondsen nog niet alle cijfers voor levensverwachting hebben ingecalculiseerd, zijn onplezierige verrassingen bepaald niet uitgesloten.

Het vergt een korting van gemiddeld 8% en een verhoging van de pensioenleeftijd tot 67 om de pensioenfondsen weer financieel gezond te maken, stelde kortgeleden Aart-Jan de Geus, tweede man bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en voormalig minister van Sociale Zaken.

Belangrijk voor de omvang van een volgende kortingsronde is hoe pensioenregelingen kunnen worden aangepast. De sociale partners bekijken nu hoe pensioencontracten toekomstbestendig kunnen worden gemaakt. Dat zal waarschijnlijk vooral gebeuren door meer risico's bij de deelnemers te leggen, waardoor veel defined benefit-regelingen (DB) op collectieve beschikbare premiereregelingen (CDC) gaan lijken.

Intussen ontwikkelen DNB en Sociale Zaken een nieuw financieel toetsingskader (FTK) met twee sporen. Dat moet pensioenfondsen de mogelijkheid geven om hun deelnemers nominale zekerheid (tegen grotere buffers) te bieden, of te mikken op een reële dekking, die echter zal meeademen met de markten en de levensverwachting.

Belangrijk is ook hoe en wanneer de officiële pensioenleeftijd wordt opgetrokken. Hoewel de regeringscoalitie en gedoogpartner PVV het eens zijn over een verhoging tot 66 in 2020, vinden gezaghebbende economen het cruciaal dat de pensioenleeftijd wordt opgetrokken tot 67. Bovendien benadrukken ze dat direct moet worden begonnen met de invoering daarvan.

Beslissers hebben niet alleen moed, maar ook veel wijsheid nodig om de juiste weg te vinden naar een toekomstbestendig pensioenstelsel. Niets doen en slechts verwijzen naar elders waar het nog beroerder gaat, is geen optie.

Author: Leen Preesman